

Båndformede halelæsioner hos malkekøer

Af

Tobias Volhøj, Cecilie Kirstine Nielsen, Ditte Marie Schjermer, Natascha Schou Jensen, Benjamin Meyer Jørgensen, Søren Saxmose Nielsen og Henrik Elvang Jensen

Vi har kun taget første spadestik i forhold til at blive klogere på disse båndformede halelæsioner, og vi arbejder videre for at komme nærmere en forklaring på, hvordan de opstår, og hvordan de påvirker dyrene. Foto: Natascha Schou Jensen.

Blandt malkekøer fra 16 besætninger i Vendsyssel havde en fjerdedel båndformede læsioner på halerne – og på slagteriet fandtes en lignende andel. Årsagen er for nuværende ukendt.

I Vendsyssel har der i flere år, blandt flere besætninger, været opmærksomhed på en karakteristisk type båndformede læsioner i form af enten sår- eller bindevævsdannelser på

Om forfatterne

Tobias Volhøj er kvægfagdyrlæge hos Vendsyssel Landdyrlæger, der er medlem af Dyrslæger & Ko. De øvrige forfattere hører under

malkekøernes haler. Disse typer halelæsioner er ikke beskrevet i lærebøger eller faglige tidsskrifter.

Institut for Veterinær- og Husdyrvidenskab, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet.

For at blive klogere på fænomenet blev Københavns Universitet involveret, og tre dyrlægestuderende brugte de sidste seks måneder af deres uddannelse på at se nærmere på disse halelæsioner.

De studerende havde to projekter, hvoraf det ene gik ud på at indsamle kohaler fra sortbrogede malkekøer på Danish Crowns slagteri i Ålborg. I det andet projekt var de studerende ude i 16 malkekvægsbesætninger, hvor halerne blev klippet, og forskellige forandringer på halerne – herunder de båndformede læsioner – blev registreret.

Det karakteristiske ved disse halelæsioner er, at de ligger som et bånd omkring halen. De fleste findes omkring syv cm fra spidsen og omkranser halen i varierende grad, men er altid at finde på oversiden af halen.

På slagteriet fandt de studerende, at 141 ud af 457 køer (23 procent) havde de karakteristiske båndformede læsioner på halen.

I besætningerne fandt de, at 535 ud af 2099 køer (25 procent) havde disse typer læsioner på halen.

Da vi ikke ved, hvorfor læsionerne på halerne opstår, blev der kigget i mikroskop på cellerne i såret. Det var dog ikke muligt at finde en forklaring eller et tydeligt billede af, i hvilken rækkefølge de forskellige typer læsioner opstår.

For at lede efter en årsag var de 16 besætninger udvalgt således, at der var forskellige fysiske forhold repræsenteret. Forhold som vi mistænkte kunne være en årsag.

I alle besætninger fandtes de båndformede halelæsioner med varierende forekomst fra 18 til 40 procent. Foto: Cecilie Kirstine Nielsen.

Vi havde følgende typer besætninger repræsenteret:

- Bindestald/løsdrift.
- Spaltegulv/fast gulv/bindestald.
- Med/uden skrabere ved de malkende køer.
- Madrasser i sengebåse/sand i kummer.
- Robotmalkning/karrusel/malkestald.

I alle besætninger fandtes de båndformede halelæsioner med varierende forekomst fra 18 til 40 procent.

Det kunne dog ikke bevises efter statistiske beregninger, at en højere forekomst kunne kobles til nogle af de ovenstående fysiske forhold.

Udover de fysiske forhold blev følgende observationer hos køerne undersøgt for en sammenhæng til forekomsten af de båndformede halelæsioner:

- Gammelt halebrud.
- Manglende halespids.
- Regelmæssig haleklipping.
- Renlighed hale.
- Renlighed ko.
- Alder.

Her kunne de statistiske beregninger bevise en sammenhæng med højere chance for halelæsion hos køer med højere alder.

Ligeledes fandtes en lavere forekomst af halelæsioner, hvis der var en manglende halespids på koen.

Teorien er, at disse køer formentlig har mistet spidsen af halen ved en tidligere båndformet halelæsion.

Konklusionen på projektet blev, at vi kunne konstatere en høj forekomst af de beskrevne halelæsioner blandt de undersøgte dyr. Der fandtes en højere forekomst blandt de ældre køer, hvilket sandsynligvis hænger sammen med, at arvæv ikke umiddelbart forsvinder igen og derfor ophobes forekomsten blandt de ældre køer. Det blev dog også fundet ved helt unge 1. kalvs køer, så måske findes det også ved kvier/ungdyr.

Vi ved stadig ikke, hvordan eller hvorfor disse læsioner opstår.

Det er ikke systematisk undersøgt, om køerne har smerte, men det ville være sandsynligt, at de minimum i den akutte fase vil opleve smerte.

Dermed har vi kun taget første spadestik i forhold til at blive klogere på disse halelæsioner, og vi bliver nødt til at arbejde videre med emnet for at komme nærmere en forklaring på, hvordan de opstår, og hvordan de påvirker dyrene.

Tak til Mælkeafgiftsfonden for støtte til projektet.

Det karakteristiske ved disse halelæsioner er, at de ligger som et bånd omkring halen. De fleste findes omkring syv cm fra spidsen og omkranser halen i varierende grad, men er altid at finde på oversiden af halen. Foto: Cecilie Kirstine Nielsen.

Fakta

Dyrlæger & Ko består af 27 kvægpraksis og knap 146 professionelle kvægdyrlæger fordelt over hele landet. Vi har vores daglige gang i godt 1.800 besætninger med sundhedsrådgivningsaftale og tilser således over 70 procent af den samlede malkekvægsbestand i Danmark. Læs mere på www.dyrlaegerogko.dk eller på www.facebook.com/dyrlaegerogko

